

● *Із наказу МОЗ***Порядок видачі лікарняних**

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27 квітня 2020 року № 963 затверджено Зміни до Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян (наказ МОЗ від 13 листопада 2001 року № 455), пов'язаних із карантинном та епідемією коронавірусної хвороби (COVID-19). Ними передбачено наступні положення:

– Видача та продовження документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність, здійснюються тільки після особистого огляду хворого лікуючим лікарем (фельдшером), про що робиться відповідний запис у медичній карті амбулаторного чи стаціонарного хворого з обґрунтуванням тимчасової непрацездатності (пункт 1.7 розділу 1 Інструкції)

– На період проведення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), а також локалізацією та ліквідацією її спалахів та епідемій в Україні, відкриття листків непрацездатності може здійснюватися лікарем, що надає первинну медичну допомогу на підставі звернення та опитування хворого за допомогою засобів телефонного зв'язку або інтернеттелефонії з обов'язковим відповідним записом у медичній карті амбулаторного хворого (пункт 1.7 розділу 1 Інструкції)

– На період тимчасового відсторонення від роботи осіб, робота яких пов'язана з обслуговуванням населення, які були в контакті з інфекційними хворими або є бактеріоносійми, у разі неможливості здійснення тимчасового переведення за згодою на іншу роботу, не пов'язану з ризиком поширення інфекційних хвороб, листок непрацездатності видається лікарем-інфекціоністом або лікуючим лікарем на підставі результатів досліджень лабораторних центрів Міністерства охорони здоров'я України (розділ 5 Інструкції).

– На період перебування застрахованої особи в самоізоляції, обсервації, в тимчасових закладах охорони здоров'я (спеціалізованих шпиталях), у закладах охорони здоров'я, а також на самоізоляції під медичним наглядом у зв'язку з проведенням заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», крім хворих осіб, листок непрацездатності видається лікуючим лікарем на строк, визначений законодавством та галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я (розділ 5 Інструкції).

● *Із постанови КМУ***Зміни у наданні медичної допомоги під час карантину**

КМУ постановою від 04.05.2020 р. № 332 вносить зміни до постанови від 11.03.2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

Зміни стосуються п. 8 постанови № 211 та передбачають, що на період карантину забороняється закладам охорони здоров'я проведення планових заходів з госпіталізації та планових операцій, крім:

– надання медичної допомоги на території областей, м. Києва, у яких заповненість ліжок у закладах охорони здоров'я, визначених для госпіталізації пацієнтів з підтвердженим випадком COVID-19, становить менше 50%;

– надання медичної допомоги у спеціалізованих відділеннях закладів охорони здоров'я пацієнтам з онкологічними захворюваннями;

– проведення інших невідкладних і термінових заходів з госпіталізації та планових операцій, якщо внаслідок їх перенесення (відтермінування) існує значний ризик для життя тощо.

Пацієнти, яким надається медична допомога у зв'язку з проведенням планових заходів з госпіталізації або плановою операцією, підлягають обов'язковому тестуванню на наявність коронавірусу SARS-CoV-2 методом полімеразної ланцюгової реакції.

● *Із повідомлення Держслужби праці***Порядок розслідування випадків COVID-19**

Лабораторно підтверджені випадки інфікування COVID-19 розслідуються як випадки гострого професійного захворювання.

Державна служба України з питань праці повідомила щодо порядку розслідування випадків ГРВІ (коронавірусної інфекції) COVID-19 у медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження на COVID-19.

Процедуру проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві визначено Порядком № 337.

Пунктами 4, 5 та 7 Інструкції № 374 визначено, що якщо етіологія професійного захворювання не вказана в Міжнародній класифікації хвороб і споріднених проблем (МКХ-10), застосовують код Y 96 (фактори, пов'язані з умовами праці).

Діагноз гострого професійного захворювання (інтоксикації), що виникає на виробництві, встановлюється лікарем будь-якого лікувально-профілактичного закладу після обов'язкової консультації з профпатологом та лікарем з гігієни праці.

При гострих професійних захворюваннях інфекційного походження (вірусний гепатит, бруцельоз, сибірська виразка, кліщовий енцефаліт та інші) діагноз встановлюється лікарем-інфекціоністом та профпатологом з урахуванням епідрозслідування.

Отже, лабораторно підтверджені випадки інфікування COVID-19 медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження на COVID-19 (надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, роботи з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, дезінфекційні заходи тощо), розслідуються як випадки гострого професійного захворювання відповідно до вимог Порядку № 337. Водночас, потрібно зауважити, що на виконання абз. 2 п. 2 Постанови № 211 щодо своєчасного і повного проведення профілактичних і протиепідемічних заходів, у разі проведення спеціальних розслідувань нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, відповідно до Порядку № 337, до закінчення карантину Держпраці рекомендує:

– проводити розподіл обов'язків членів комісій з урахуванням обмеження контактності спілкування між членами комісії та особами, що можуть бути залучені до розслідування нещасного випадку, зокрема, делегувати представникам роботодавця виконання тих обов'язків комісії, визначених п. 33 Порядку № 337, необхідність виконання яких передбачає перебування членів комісії на території суб'єкта господарювання;

– опитування свідків, зустріч з потерпілим, членами його сім'ї або уповноваженою ним (ними) особою, проводити обмеженим складом членів комісії (один-два), в разі необхідності засідання комісії проводиться обмеженим складом з додержанням вимоги щодо вкворуму, та з використанням конференц-зв'язку і інших сучасних засобів зв'язку;

– виконувати інші обов'язки комісії, визначені п. 33 Порядку № 337, та здійснювати документальне оформлення матеріалів розслідування з урахуванням обмежень, пов'язаних із запровадженням карантинних заходів.

Гарантії прав медиків

Парламент прийняв Закон "Про внесення змін до статті 39 Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" щодо додаткових гарантій прав медичних та інших працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, та членів їх сімей".

Законом встановлено, що «Держава забезпечує страхові виплати в таких розмірах медичним працівникам державних і комунальних закладів охорони здоров'я:

1) у разі встановлення групи інвалідності протягом 1 (одного) календарного року, що настала внаслідок захворювання коронавірусною хворобою (COVID-19), за умови, що таке захворювання пов'язане з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження - залежно від встановленої працівнику групи інвалідності та ступеня втрати професійної працездатності, але не менше, ніж 300-кратному розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

2) у разі смерті працівника – у 750-кратному розмірі прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Розмір та порядок здійснення страхових виплат, передбачених пунктом 1 частини третьої цієї статті, визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі настання обставин, передбачених пунктом 1 частини третьої цієї статті, страхова виплата призначається і виплачується працівникові протягом одного місяця з дня виникнення права на страхову виплату.

У разі настання обставин, передбачених пунктом 2 частини третьої цієї статті, страхова виплата призначається і виплачується разово та в рівних частинах членом сім'ї, батькам та утриманцям померлого працівника протягом одного місяця з дня виникнення права на страхову виплату. Члени сім'ї та батьки померлого працівника визначаються відповідно до Сімейного кодексу України.

У разі настання обставин, передбачених пунктом 2 частини третьої цієї статті, під час дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), медичний працівник, смерть якого настала внаслідок інфікування коронавірусною хворобою (COVID-19), прирівнюється за своїм статусом до військовослужбовця, який проходив військову службу, смерть якого настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби. Члени сім'ї такого працівника, його батьки та утриманці користуються усіма правами та гарантіями, передбаченими законодавством України для членів сім'ї, батьків та утриманців військовослужбовців, які проходили військову службу та смерть яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби з урахуванням положень цього Закону.»

Відповідні зміни внесено до статті 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Законом також встановлено, що «у разі залучення до боротьби з коронавірусною хворобою COVID-19 державними і комунальними закладами охорони здоров'я студентів-медиків старших курсів (5 і 6 курс) та інтернів, допущених до роботи відповідно до вимог статті 24 Кодексу законів про працю на таких студентів-медиків та інтернів поширюється в повному обсязі дія частин другої - шостої цієї статті».

Дія цього Закону поширюється на всі випадки інфікування або смерті внаслідок інфікування коронавірусною хворобою (COVID-19) медичних працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я, державних наукових установ, які виконували професійні обов'язки в умовах підвищеного ризику зараження коронавірусною хворобою (COVID-19), що мали місце з моменту встановлення Кабінетом Міністрів України карантину відповідно до Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб".

● *Із роз'яснення НАЗК***Кому не потрібно подавати декларацію?**

Щодо обов'язку подавати декларацію у комунальному некомерційному підприємстві інформуємо Вас, що Львівська обласна організація профспілки працівників охорони здоров'я України звернулася до Національного агентства з питань запобігання корупції з приводу надання чіткого роз'яснення того, хто саме у комунальному некомерційному підприємстві повинен подавати декларацію згідно вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Проблема полягала в тому, що у змісті частини 5 статті 45 Закону України «Про запобігання корупції», яка звільняє від обов'язку подавати декларацію посадових осіб закладів, установ, організацій, які провадять основну діяльність у сфері охорони здоров'я (окрім керівників закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського, міст обласного значення рівнів), відсутнє посилання (вказівка) на таку форму, як підприємство. Враховуючи, що в рамках медичної реформи практично усі комунальні заклади перетворилися у КНП, це питання цього року набуло надзвичайно актуального характеру. Насамперед, мова йшла про головного бухгалтера, який є посадовою особою підприємства в силу прямої вказівки статті 65 Господарського кодексу України, а також інших посадових осіб, причому без чітких та однозначних законодавчих приписів. Зокрема, про необхідність подання декларації усіма посадовими особами КНП було наголошено під час одного із заходів, організованого НСЗУ у м. Львові цього року.

На нашу думку, у цьому випадку законодавець зробив наголос саме на діяльності у сфері охорони здоров'я, а не на організаційно-правовій формі юридичної особи, а тому з дотриманням принципу «якості закону» просили НАЗК застосувати широке тлумачення ч.5 ст.45 Закону України «Про запобігання корупції» та поширити відповідну норму, яка звільняє від обов'язку подавати декларацію, також на посадових осіб комунальних некомерційних підприємств. Таку позицію підтримало НАЗК, яке у своєму роз'ясненні від 01.04.2020р. №2 «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю» (пункт 3) на запитання: «Чи повинні подавати декларації посадові особи комунальних некомерційних підприємств, які здійснюють свою основну діяльність у сфері охорони здоров'я» надало чітку і однозначну відповідь:

«Тільки керівники закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського (міст обласного значення, міст Києва та Севастополя) рівня. Іншим посадовим особам таких підприємств подавати декларації не потрібно».

Таким чином, на посадових осіб комунальних некомерційних підприємств (ЗОЗ), в тому числі, які утворені внаслідок реформування закладів охорони здоров'я, не поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» в частині обов'язку декларування доходів, окрім керівників закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського (міст обласного значення, міст Києва та Севастополя) рівня.

Керуючись нагодою, звертаємо увагу, що термін подачі щорічної декларації за 2019 рік цього року у зв'язку із карантинном продовжено до 1 червня 2020 року.

Повідомляємо також, що відповідні роз'яснення з питань подання декларацій, а також інші нормативно-правові акти у сфері протидії корупції розміщені у відповідній тематичній рубриці «Корупція (антикорупційні вимоги та заходи)» на сайті Львівського юридичного медичного клубу <http://pravomedprof.blogspot.com/>

Андрій ОЛІЙНИК,
завідувач відділу правової роботи та соціального захисту,
старший викладач кафедри громадського здоров'я
ЛНМУ імені Данила Галицького